

Cu patru ani în urmă, mă întrebam din chiar primul rând al **Programului** de candidatură, dacă literatura mai are vreun rost în societatea de consum informatizată în care ne aflăm și totodată dacă scriitorul mai joacă vreun rol. Întrebarea nu era retorică. Marginalizarea scriitorului pe scena istorică mă obliga să mi-o pun. Mă obligă și astăzi. Dacă ne-am resemna să conchidem că nu mai e nimic de făcut în această privință, ar trebui să reevaluăm rostul și rolul USR însăși, care depinde în mod cât se poate de evident de rolul și rostul scriitorului și al literaturii în lumea de azi.

La ce bun o instituție ca aceea a breslei noastre, dacă breasla are o vizibilitate tot mai scăzută și e tot mai puțin ascultată? Cu alte cuvinte, dacă ea e pe cale să dispară din spațiul public. Acest mod fatalist de gândire mi-a displicut întotdeauna. Nu sunt câtuși de puțin predispus la resemnare. De când mă știu, prefer să mă lupt. Este, cu siguranță, principalul motiv de a recandida: vreau, nu numai să continui ce am început, dar și să duc la bun sfârșit misiunea pe care mi-am asumat-o eu însumi și care mi-a luat câțiva ani de viață, fără beneficii materiale și, de ce n-aș spune-o, fără mari satisfacții personale.

Nu întâmplător, două puncte din **Programul** din 2009 se refereau la necesitatea creșterii vizibilității scriitorului și a promovării literaturii. În

R

aportul de activitate

pe care îl voi prezenta în Conferințele de alegeri din Filiale, aceste două puncte din program vor face obiectul unui examen: voi încerca să văd, împreună cu dv., dacă și în ce măsură am răspuns obligațiilor pe care mi le-am asumat. Există, desigur, și alte puncte importante în

Program

, la care

Raportul

răspunde, nu în ultimul rând, punctul referitor la stabilizarea financiară a USR, devenit vital din cauza crizei care nu ne-a cruțat nici pe noi. Chiar dacă ar fi naiv, ca să nu spun că și puținel irresponsabil, să consider că am încheiat socotelile cu criza și că stabilizarea trece pe al doilea plan, n-aș vrea nici, în schimb, să continui a merge pe calea care conduce la ideea, destul de răspândită, de altfel, că USR este, în principal, o formă de organizare sindicală a breslei noastre. Desigur, USR este și un sindicat: nici Statutul vechi, nici acela în vigoare nu prevede *expressis verbis*

acest lucru, dar amândouă îl lasă să se înțeleagă în anumite articole. USR este în principal o asociație profesională. Subliniez cu tărie acest lucru. Stabilitatea financiară este esențială pentru a garanta scriitorilor să trăiască demn din apartenența la USR și din opera lor. Am arătat în

Raport

că, din acest punct de vedere, conducerea USR a făcut pași importanți, reușind să asigure în continuare plata regulată a suplimentului de pensie și a indemnizației de merit, să sporească cu zece numărul beneficiarilor acesteia din urmă, precum și să atragă fonduri de la buget la care abia dacă visam când prevedeam în

Programul

din 2009, amintiți-vă, "redefinirea raportului USR cu statul român". Dacă doresc să insist în

Programul

de față pe latura profesională a activității noastre mai mult decât pe aceea financiară este pentru că acesta este capitolul la care v-am rămas, din păcate, dator. Un capitol, în plus, devenit mai actual decât oricând, fiindcă e vorba de prezența scriitorului în spațiul public, de

ecoul și însemnătatea literaturii în societatea contemporană.

Iată, așadar, primul angajament pe care mi-l iau: voi folosi toate pârghiile pe care mi le pune la dispoziție președințiaUSR pentru ca scriitorul român să-și redobândească, fie și într-o oarecare măsură, demnitatea și prestigiul și care să-i redea un loc central în societate, precum și respectul contemporanilor săi. S-ar putea să vi se pară prea mari cuvintele. Mă număr printre aceia care cred că, numai dacă îți propui mult, obții mult. Nu-mi permit să vă supun atenției un **Program**

meschin. USR nu e o asociație oarecare. Ea este o elită, din care fac parte cei mai valoroși scriitori din țară și care merită din plin să fie respectată de contemporanii noștri. Unii dintre ei ne-au studiat operele în școală și, alții, cu siguranță, ni le vor studia în anii ce vin. Unde cred că am greșit noi în deceniile din urmă este în faptul de a fi trecut prea ușor cu vederea peste legătura foarte strânsă dintre noi, cei care scriem, și cei care ne citesc sau nu în ultimul rând, își dau examenele citindu-ne opera, ceea ce înseamnă că intră în viața adultă și pe mâna noastră. Sunt jenat sau de-a dreptul furios când remarc că alte categorii socio-profesionale, față de care, țin să precizez, nu nutresc nici cel mai mic dispreț, cum ar fi: politicienii, oamenii de afaceri, starurile de tot soiul și de toată mâna, de la fotbaliști la vedetele de televiziune, se bucură de atenția mass-mediei într-o măsură mult mai mare decât aceea acordată nouă, celor care scriem. Sau când văd că emisiunile culturale sunt difuzate, când sunt, la miezul nopții pe canalele naționale iar pe cele comerciale niciodată. Ca să nu mai vorbesc de ploconelile televizate ale unor jurnaliști în fața căte unuia care se laudă în gura mare că n-a citit nici o carte în viața lui, dar care n-a catadixit să ia un interviu unui scriitor care a publicat în viața lui zeci de cărți. Să vă mai aduc aminte că dispariția unor colegi ai noștri, mari scriitori, n-a fost uneori nici măcar menționată în mass-media? Veți spune: nu depinde de noi. Vă voi răspunde: depinde și de noi. Forța USR constă în solidarizarea noastră, a tuturor, în jurul ideii nobile că nici o societate din lume, nici cea mai săracă spiritual, nu poate trăi fără cărți. Se poate scufunda, desigur, în mediocritate și în uitare, dar e pe riscul ei, căci, mai devreme sau mai târziu, va dispărea. Istoria ține minte doar societățile care au produs și consumat cultură. Peste celelalte trece cu buretele. Știind acestea, nu credeți că e cazul, și eu spun că și momentul, să ne străduim să impunem societății respectul care ni se cuvine? Nu vă ascund, deși sunt lucruri care, cum spune vorba românească, nu se dau din casă, că, dacă USR a supraviețuit crizei grație banilor acordați de două guverne succesive, aceasta s-a datorat faptului că a fost recunoscută ca un brand național. Iată că se poate! Iată că n-a contat imaginea nefavorabilă, ca să mă exprim cu blândețe, pe care ne-a făcut-o mass-media, nu rareori cu ajutorul unor colegi de breaslă, care închipuindu-și, probabil, că-mi fac rău mie sau altora din conducere, au făcut rău USR în întregul ei. Doar că repararea răului ne-a consumat un timp prețios și eforturi considerabile. De aceea vorbeam de solidaritate. Divizarea ne costă. Vă reamintesc ce ecou a avut acea scrisoare de protest contra comportamentului abuziv al unui redactor-șef de revistă de cultură și membru al USR semnată de peste 500 de scriitori, aproape toți, membri ai USR, determinând autoritățile locale să iasă din birocrația lor inertă.

În vederea redobândirii demnității de breaslă, trebuie, înainte de toate, **să aruncăm o privire în propria ogradă și să vedem din ce cauză n-am izbutit să ne afirmăm cum s-ar fi convenit în fața contemporanilor noștri, cu alte cuvinte, să ne asumăm noi înșine responsabilitatea acestei stări de lucruri**

. E ușor să dăm vina pe alții. Am făcut oare tot ce ținea de noi ca să merităm să ni se

recunoască rolul esențial jucat în orice societate de către scriitor? Am avut întotdeauna urechile ciulite la realitatea zilelor noastre, la nevoile oamenilor dintre care se recrutează cititorii noștri? Am reușit să le înțelegem așteptările ca să le putem răspunde? Am scris cărțile de care cititorii noștri au nevoie? E vorba de o problemă de valoare și, în același timp, de una de etică.

Am reacționat de fiecare dată când comentatori ai vieții literare puțin binevoitori au arătat cu degetul spre prezența în rândurile URSS a unor veleitari. Ca Președinte al URSS, era firesc s-o fac. Dar, între noi fie vorba, nu există în observațiile cu pricina o sămânță de adevăr? Și-a făcut Comisia de Validare în toate cazurile treaba cum se cuvine? Dar Comitetele de Filială de la care provin propunerile? Când Consiliul din 10 iunie l-a exclus pe redactorul-șef al "Tribunei", am descoperit că primirea lui în URSS fusese, în bună măsură, rodul unor presiuni care au urcat de la Filială la Comisia de Validare. De n-ar fi decât un caz izolat, tot ar fi bine. Din păcate, nu este un caz izolat. Am dat dovadă mereu de o toleranță care, iată, s-a întors adesea împotriva noastră. Lungul șir de atacuri contra URSS și a conducerii ei pornite de la membri ai URSS este dovada că nici la capitolul etică nu stăm grozav. Ce mi-a fost dat să citesc în anii din urmă întrece orice închipuire. Și noi, noi cum am răspuns? Îmi vine să spun că am răspuns creștinește, cu duhul blândeții, adică: nu numai că i-am iertat de păcate, dar le-am dat premii, indemnizații, ajutoare pentru ei și rudele lor de toate gradele aflate în dificultate, le-am plătit cărțile la editură, i-am invitat la simpozioane, i-am trimis în străinătate, i-am lăsat să facă parte din jurii și comitete în care decideau de soarta altora și multe alte dovezi de îngăduință, ca să nu zic de prostie, din partea noastră. Unii din înverșunării noștri detractori s-au plâns public că vrem să-i excludem din URSS, deși, "uitând" să-și plătească de ani buni, ce spun eu, de decenii, cotizația aceea colosală pe care o știți, ei se aflau în stare de suspendare, nemaifăcând parte din URSS. Am fost dați în judecată și purtați prin tribunale de un coleg al nostru și de fiul unui fost coleg. Acestuia din urmă i-am interzis accesul la Casa de la Neptun ca urmare a unui scandal public. Ne-a cerut 1.000.000 de lei despăgubiri morale. Ei, scandalagiul!

Cred că accentul pus pe rostul sindical al URSS, la care ne-a împins tradiția și ne-a obligat, o dată în plus, criza, ne-a făcut să pierdem din vedere că **unitatea principală de măsură a unei asociații profesionale cum este URSS trebuie să fie valoarea membrilor ei**

. În acest scop, Statutul amendat prevede criterii mai stricte de primire. El stabilește totodată reguli mai eficiente în alegerea membrilor comitetelor și a juriilor de tot felul. Prevederile statutare nu reprezintă însă o garanție deplină, ele trecând prin mâna unor oameni, atârând de simpatiile sau antipatiile acestora sau, și mai rău, de interese personale sau de grup. Apelul pe care doresc să-l fac este la cât mai multă obiectivitate. Și, de ce nu, la cât mai multă exigență din partea celor care, la toate nivelele, își asumă o anumită responsabilitate. Ar trebui să se înțeleagă de către cât mai mulți că a avea o funcție de răspundere în URSS nu este o onoare, ci adesea o corvoadă. Credeți-mă pe cuvânt: o știu prea bine.

În mod concret, îmi propun pentru mandatul următor, dacă îmi va fi acordat, următoarele:

- Voi face tot posibilul să păstrăm ceea ce am câștigat: suplimentul de pensie, indemnizația de merit și restul.
- Voi continua să mă bat pentru amendarea legii taxei de timbru, blocată deocamdată în Parlament, ca urmare a opoziției unor editori. Amănunte pentru starea actuală a demersurilor noastre, în **Raportul de activitate**.
- Voi continua politica de angajare morală și materială a guvernului și a autorităților locale,

precum și a ICR și a altor instituții, în proiectele și programele USR, și, nu în ultimul rând, în susținerea publicațiilor USR. Sper să beneficiem și în viitor cel puțin de sumele din mandatul 2009-2013, pe care le-am prezentat în Anexa 1 la Raportul de activitate.

- Voi încerca să atrag cât mai multe fonduri din sponsorizări și din alte surse, inclusiv europene, publice sau private.

- Voi milita pentru menținerea și, unde e cazul, reluarea celor mai importante proiecte ale USR: Premiile anuale, Gala Poeziei, Turnirul de Poezie din străinătate, Festivalul Internațional „Zile și Nopti de Literatură”, Colocviul romanului, Lecturile publice și altele.

- Voi iniția programe noi, la care lucrăm, colegii mei din conducere și cu mine.

- Voi acorda toată atenția patrimoniului USR: Casa Vernescu, Hotel Unique, Casa de la Neptun, Casa cu abside de la Iași, terenul de la Călimănești (donat USR în 2011), fondul de carte și celelalte enumerate în Anexa 2 la Raportul de activitate.

- Voi încerca să cresc prin toate mijloacele disponibile vizibilitatea breslei, în țară, dar și peste hotare. Voi încerca să atrag atenția opiniei publice asupra acelor manifestări ale noastre care au în centru cartea de literatură, dezvoltând, în acest scop, relațiile cu școlile și universitățile, colaborând cu autoritățile dăscălești la elaborarea unor programe din care literatura actuală să nu lipsească.

- Voi urmări aplicarea corectă a Statutului în viața de zi cu zi a USR, în vederea eliminării acelor fapte reprobabile care au pus, nu o dată, USR într-o lumină proastă, indiferent cine se face vinovat de ele. USR este a tuturor, dar și a fiecăruia. Ceea ce înseamnă că toți trebuie să ne asumăm răspunderi, dar și că fiecare e, în egală măsură, responsabil.

Mă simt obligat să precizez în încheiere că, atât ceea ce am făcut în precedentul mandat, cât și ceea ce îmi propun să fac de aici încolo a fost și va fi rodul unei munci de echipă. Toți cei aflați în funcții de conducere fac parte din această echipă și de solidaritatea lor depinde succesul nostru al tuturor, al USR, reprezentant și simbol al breslei noastre.

Nicolae MANOLESCU